

Naša vprega.

Spisal Ivo Ivič.

v. Jurija semenj je minil. Meni in bratu je kupil na njem oče ovco. Drobni jagnjiči je pripeljal na samčku pred domačo hišo, in takoj smo se pobratili z njima. Nisva čakala, da ju odvežejo z voza, že na voz sva splezala in jela božati in gladiti živalci. Ah, in potem smo ju deli z voza. Na konopcu sva ju vedla napojit k vodnjaku in nato na pašo. Ali ni se jima zljubilo! Od dolge vožnje, od tresenja voza, od dolge hoje iz hribov utrujenima, se jima ni zljubilo, da bi se pasli po sočni travi.

Pustil sem mlajšega brata samega ter mu velel, da ju naj odvede v senco, sam pa sem šel, da jima v hlevu pripravim prostora, da jima poiščem kotička, kjer se odpočijeta. Ob srednji steni hleva, nasproti vratom je imel na kolen visoko pribito postelj pastir, že skoro sedemdesetleten starec. Pod to posteljo je stal žlebiček, pod to postelj je znesel ograjo iz starih vrat in desak, kadar je pričakoval telička. Pod to posteljo se je izredilo skoro vse naše govedo, dokler ni doraslo in se uvrstilo med molzne krave. Sem sem nanesel stelje iz staje in sem očistil žlebiček. Stari pastir je mirno gledal, pušec iz pipe-lončenke in zadovoljno se smehljajoč. Tudi njega je razveselilo, da je dobil dvojje glav več v svojo čredo. In naju je tako rad imel z bratom, a midva njega.

Ko je bilo očedeno in očiščeno ob žlebičku, pa sem poklical brata, da dovede nova varovanca v hlev. Mogočno in samozavestno se je dvignil iz sence in skoro s silo je z vlekel pokonci ovčici, suhi in ostrženi.

Že se je nabrala jata otrok krog njega, vsakdo je hotel kaj pripomoči — in kakor v slavnostnem izprevodu je privedel parček, ki se je kolikor mogoče ustavljal, skozi vrata v hlev. Naš pastir je gledal, pušil in se smejal. Mi pa smo svečano privezali ovci, vsako v svojo luknjo, zavrtano v žlebič. Nato smo jima ponujali sena.

Da ju ne bi motili, sem zapodil vso jato radovednežev iz hleva. Vrata smo zaprli in posedli na prag pred hlevom.

Tiho in mirno smo sedeli, komaj da si je kdo drznil govoriti besedico.

»Večja je moja«, pravi brat.

»Večja je Ivanova«, ga zavrne sosedova Lenica, s katero sva se dobro razumela.

»Ah, ne, večja je moja«, odločim jaz.

»Naj pa bo moja manjša, nič ne de, pa je zato lepša«, reče brat, katerega je vendar bolelo, da ni njegova večja.

»Ta že, ta«, se nekdo oglasi.

»Ne kričite preveč«, misli tretji. »Trudni sta! Naj se odpočijeta!«

»Odkod sta neki?« vpraša boječe sosedov Niko.

»Od daleč!«

»Od kod!« sili v nas.

»Ne vem, oče še niso pravili. Čakaj, povprašam jih, ko odjužinajo.«

»No, morata biti trudni«, povzame zopet drugi.

Potem smo za hip molčali. Menda smo si težko mislili, kako je truda-polna pot z visoke gore v dol na semenj. — Menda smo čutili, da je grenko, ločiti se z doma, pustiti starše in dom.

Ah, pa ni nam dalo miru. Šli smo ju zopet gledat. Obstopili smo ju, ko sta ležali na stelji in prežvekovali.

»Ta ima črno liso na čelu«, pravi Lenica.

»Saj res«, pripomnimo vsi.

»Ta je moja«, se moško oglasi brat.

»Danes ju ženemo na pašo!«

»Danes imata dovolj sena! Danes sta trudni.«

Ta dan ju nismo gnali na pašo. Skoro je zavpila mamica s praga in nas klicala k sebi. Oče je prišel k hlevu in nas mimogrede vprašal, če sta nam všeč!

Zavriskali smo vsi, domači in tuji otroci, saj sta bili odslej naša last. Mi ju povodimo na pašo, mi jima nanesimo sena v žlebiček, mi ju popeljemo napajat. Samo naši bosta ovčici. Odrasli ljudje imajo svoje konje in krave, mi imamo svoji ovčici. Veliki črni pes, ki smo ga tako radi imeli, je postal klatež in lenoba, ne mara več veliko za nas. Zato, zato smo ju bili tembolj veseli.

E, pa da bi vedeli drobni ovčici, kaj vse bosta morali prebiti pod našo oskrbo in našo vlado, bi se jima milo storilo! Kolikrat smo ju zane-marjali! V najhujši vročini sta stali žejni in lačni v zaduhlem hlevu. Poginili bi bili, da se jih ni usmilil stari pastir. Kolikokrat smo ju zajahali, kolikokrat pretepli, ker sta uhajali v škodo! Končno smo ju tudi vpregli.

Oče nam je bil že prej, že lansko pomlad kupil zeleno pobarvan voziček na štirih kolesih. Ta je bil samo za našo vožnjo. Samo za nas. Le za kako nujno stvar, da so pripeljali plevel z njive, da so šli po moko v prodajalnico — samo za to so ga smeli rabiti drugi, a to samo takrat, če smo mi šli z njimi. Ali vsaj eden izmed naju je moral biti poleg, da je čuval, da se kaj ne pokvari.

Že prej smo si urezali in pripravili popolno pravilno vprego. Dobili smo konopcev, dobili lesa za »vage«. Dostikrat smo se peljali s štirimi konji, počasi in mogočno, kakor so mlinarji vozili mimo nas iz Ljubljane pšenico in iz mlinov v Ljubljano moko. Drugič pa smo dirjali v dvovpregi po dvorišču, da smo končno pozaspali v kaki senci.

Nekoč smo luščili grah in se lenili v senci. Sivka in Lisa sta pobirali luške, kradli tudi stročje — z eno besedo: bili sta kolikor mogoče v naši bližini.

Nekdo se spomni, ali ne bi enkrat vpregli tudi naših ovac. Ah, te bi peljali, in mi bi se lahko štirje vozili v zeleni svoji kočiji! In od tega hipa ni šlo več luščenje izpod rok. Nič več, vse zaman! Mamica nas je karala, dekla in stara delavka sta nam obetali brezovke in nam odrekli jabolk. Ali vse zaman! Ta misel je imela veljavo pri nas! Uresničiti smo jo hoteli, smo jo morali. Peljati se z volnenasto vprego — to bo divno, to bo prijetno. Kdo se je že vozil? Nihče! Kako bi mogli dalje luščiti grah in mirno sedeti? V resnici, ni nam dalo miru. Porazgubili smo se eden za drugim, kmalu so bile mamica, dekla in delavka same. Mi pa smo imeli važno posvetovanje za hišo, kako vprežemo Sivko in Liso.

Sklep je storjen, načrt odobren, in hajdi na delo! Razdelili smo si ga. »Ti, brat«, smo dejali, »pojdeš po konopcev. Vidva, Anica in Francek, gresta v vežo po voz. Jaz pa grem po peharje.« V kašči, kjer je žitnica in kjer se spravlja tudi semtertja stara šara, sem videl že davno par preluknjanih peharjev. Te sem vzel, to so bili komati.

Zvodili smo za hišo ovci in pripeljali voziček, prinesli konopce in peharje. Vprega je bila popolna.

Že smo živeli v prešerni nadi, da se ponosno popeljemo s Sivko in Liso vsi štirje pred mater.

Ali . . . ali z mesta ju nismo spravili. Vpregli smo ju sicer, ali z mesta ju nismo spravili. Ena je vlekla tja, druga sem. K vsaki se je postavil eden, da jo vodi . . . Ali nič . . . nikamor . . . Kaj hočemo narediti? Vsi smo bili upehani in obupani . . . Naveličali smo se, in zdi se mi, da smo jo potegnili k mamici po kruha in smetane. Smetane sicer nismo dobili, ali kruh nam je vseeno teknil.

Vse poletje sta bili Lisa in Sivka nerazdružni od nas. Na jesen smo že nanji pozabljali. Jeli so ju rediti na toliščo, in o Božiču, ko koljemo pri nas, smo Sivko zaklali doma, Liso smo pa prodali.

To je bila tisto leto naša vprega. Radi smo jo imeli, z njo nam je poteklo veliko, veliko veselih dni. Za njimi nam je žal! Mesto Sivke in Lise smo dobili druge, dokler nismo dorasli. Ali mesto onih srečnih in veselih dni so prišla druga leta — polna skrbi, polna žalosti . . .

Selilkam.

Selijo se ptice
tja v tuje dežele,
čez plan in goró so
na jug odletele.

Oko pa za njimi
skrivaj mi uhaja,
in v tožnih spominih
se duša napaja.

Ah, da mi ni možno
za njimi, za njimi,
ubegniti mrazu,
ubegniti zimi!

Bogomila.

